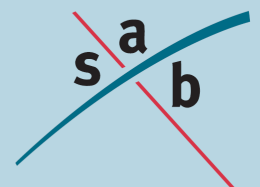


Nader onderzoek Wet natuurbescherming  
Huismussen

## Hilversum, Boomberglaan 7-9

Eliza Vastgoed

Datum: 11 mei 2017  
Projectnummer: 170210.01





## **INHOUD**

|          |  |           |
|----------|--|-----------|
| <b>1</b> | <b>Inleiding</b>                         | <b>3</b>  |
| 1.1      | Aanleiding                               | 3         |
| 1.2      | Plangebied                               | 3         |
| <br>     |  |           |
| <b>2</b> | <b>Wettelijk kader</b>                   | <b>5</b>  |
| 2.1      | Verboden en zorgplicht                   | 5         |
| 2.2      | Opzetvereiste                            | 6         |
| 2.3      | Vrijstelling, gedragscodes en ontheffing | 6         |
| <br>     |  |           |
| <b>3</b> | <b>Ecologie huismus</b>                  | <b>7</b>  |
| <br>     |  |           |
| <b>4</b> | <b>Onderzoekmethodiek huismus</b>        | <b>8</b>  |
| <br>     |  |           |
| <b>5</b> | <b>Resultaten huismusonderzoek</b>       | <b>9</b>  |
| 5.1      | Onderzoeksomstandigheden                 | 9         |
| 5.2      | Resultaten veldonderzoek                 | 9         |
| <br>     |  |           |
| <b>6</b> | <b>Conclusie en advies</b>               | <b>10</b> |
| 6.1      | Conclusie                                | 10        |
| 6.2      | Advies                                   | 10        |
| 6.3      | Vervolgstappen                           | 10        |

### **Bijlage 1: geraadpleegde literatuur**



# 1 Inleiding

## 1.1 Aanleiding

Op de Boomberglaan te Hilversum bevindt zich een kantoorpand en een vrijstaand woonhuis. Eliza Vastgoed is voornemens om op deze locatie het woonhuis te renoveren en het kantoor te slopen ten behoeve van nieuwbouwwoningen. Bij alle ruimtelijke ingrepen moet rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Uit natuurwaardenonderzoek moet blijken dat de natuurwet- en regelgeving de haalbaarheid van het plan niet in de weg staat. SAB heeft reeds in april 2017 een eerste verkennend onderzoek (quick scan natuur) uitgevoerd. Uit dit onderzoek bleek dat soortgericht nader onderzoek naar vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen noodzakelijk was om met zekerheid de aan- of afwezigheid aan te tonen. Voorliggende rapportage zet de bevindingen van het nader onderzoek naar de huismus uiteen.

## 1.2 Plangebied

### 1.2.1 *Huidige situatie*

Het plangebied bevindt zich in de kern van Hilversum (provincie Noord-Holland). Hilversum ligt in het Gooi en wordt omringd door plaatsen als Nieuw-Loosdrecht, Bussum en Blaricum. De stad ligt in een groene omgeving. Kenmerkend zijn het Laarder Wasmear, de Loosdrechtse en Ankeveense Plassen, het Goois Natuurreservaat en verschillende heidegebieden. De A1 en de A27 zijn de voor Hilversum belangrijkste verkeersaders.

De directe omgeving van het plangebied kenmerkt zich voornamelijk door de aanwezigheid van vrijstaande woonhuizen, appartementencomplexen en enkele bedrijven. Het plangebied bestaat uit een vrijstaand bedrijfsgebouw met kantoorbestemming en een vrijstaande villa met woonbestemming. De buitenruimte is grotendeels verhard, met enkele verspreid staande bomen en twee voortuintjes naast beide gebouwen.



Luchtfoto met de globale ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: Google Earth. Bewerking: SAB.

### 1.2.2 Toekomstige situatie

Het beoogde plan voor de locatie Boomberglaan 7-9 behelst de herstructurering van de twee kavels. De oorspronkelijke villa op Boombeglaan 7 blijft bewaard, alhoewel de kavel aangepast wordt en de villa verbouwd. Het kantoorpand zal verdwijnen en om de bestaande villa zullen een viertal nieuwe villa's worden toegevoegd.

## **2 Wettelijk kader**

De bescherming van dier- en plantensoorten is geregeld in de Wet natuurbescherming.

### **2.1 Verboden en zorgplicht**

Voor een aantal soorten is door middel van verboden een beschermingsregime opgenomen. Er is een apart beschermingsregime voor vogelrichtlijnsoorten (artikelen 3.1-3.4), voor habitatrichtlijnsoorten (artikelen 3.5-3.9) en voor andere soorten (artikelen 3.10 en 3.11).

Naast de beschermde plant- en diersoorten geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming voor al de in het wild levende soorten ook een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor aanwezige soorten zoveel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

#### **2.1.1 *Vogelrichtlijnsoorten***

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen, het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van deze soorten te beschadigen of te vernielen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden deze soorten opzettelijk te storen wanneer dit van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort.

De verboden in de wet zorgen voor een goede bescherming van nesten van alle in het wild levende vogelsoorten tijdens het broedseizoen. Het vernielen van nesten is verboden en het verstoren van nesten is enkel toegestaan indien geen sprake is van een negatieve invloed op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoorten. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus, maar ook de nesten van broedende vogels buiten deze periode zijn beschermd. Daarnaast zijn van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd, dus ook als ze niet als broedlocatie worden gebruikt. Het betreft dan over het algemeen soorten die hun nest het gehele jaar als verblijfplaats gebruiken of soorten die niet in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

De huismus valt onder de Vogelrichtlijn.

#### **2.1.2 *Habitatrichtlijnsoorten***

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om soorten van de Habitatrichtlijn en van de verdragen van Bonn en Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen of te verstoren, om eieren opzettelijk te vernielen, om voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om planten van de Habitatrichtlijn en van het verdrag van Bern opzettelijk te ontwortelen of te vernielen.

### 2.1.3 *Andere soorten*

Naast de vogelrichtlijnsoorten en de habitatrichtlijnsoorten worden in de wet een aantal diersoorten en plantensoorten beschermd. Voor deze soorten zijn bij ruimtelijke ingrepen de volgende verboden relevant: het is verboden deze soorten opzettelijk te doden of te vangen, om de vaste voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om de plantensoorten opzettelijk te ontwortelen of te vernielen.

## 2.2 **Opzetvereiste**

Bij veel van de hierboven genoemde verboden is er sprake van een opzetvereiste. Zo is het verboden om vogelnesten *opzettelijk* te beschadigen. In de wet wordt bij deze opzet uitgegaan van 'voorwaardelijke opzet'. Bij voorwaardelijke opzet is men zich bij het handelen bewust van de mogelijke negatieve consequenties, terwijl men de handeling toch uitvoert. Een voorbeeld van voorwaardelijke opzet is iemand die in het voorjaar een boom omzaagt en daarbij 'per ongeluk' een vogelnest beschadigt. De persoon had niet de opzet dit nest te beschadigen. Maar in de broedtijd van vogels is er wel een aanzienlijke kans dat er in een boom een vogel nestelt. Er kan daarom toch sprake zijn van opzettelijke beschadiging van het nest; voorwaardelijke opzet.

## 2.3 **Vrijstelling, gedragscodes en ontheffing**

Provinciale Staten kunnen in een verordening een vrijstelling verlenen van de bovenstaande verboden. De provincie Noord-Holland heeft besloten voor een aantal algemeen voorkomende zoogdiersoorten en amfibieën een vrijstelling te verlenen, voor handelingen die men verricht in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud. Het betreft de soorten aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, woelrat, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker, middelste groene kikker.

Daarnaast zijn de in paragraaf 2.1 beschreven verboden niet van toepassing op handelingen die men uitvoert in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud, wanneer men die handelingen uitvoert conform een goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes kunnen daarbij zowel gebruikt worden voor de omgang met de vogelrichtlijnsoorten, de habitatrichtlijnsoorten als de andere beschermde soorten. Wel geldt voor de vogelrichtlijnsoorten en de habitatrichtlijnsoorten de aanvullende eis dat de handelingen die men uitvoert een wettelijk belang dienen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het gaat dan onder meer om handelingen in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna

Tot slot kunnen Gedeputeerde Staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, onder bepaalde voorwaarde een ontheffing verlenen van de verboden. Ook hierbij geldt voor vogelrichtlijnsoorten en habitatrichtlijnsoorten dat aan de handelingen die men verricht een wettelijk belang van de Vogelrichtlijn respectievelijk de Habitatrichtlijn ten grondslag dient te liggen.



### 3 Ecologie huismus

De huismus is sterk geassocieerd met mensen. De nestplaats is voornamelijk gebonden aan menselijke bebouwing. Ook voor zijn voedsel is de huismus sterk afhankelijk van wat de mens hem aanbiedt. De huismus is geen zeldzame soort, maar is de afgelopen jaren wel sterk achteruit gegaan. Bij ruimtelijke ontwikkelingen in bebouwd gebied dient vanwege zijn associatie met de mens en zijn relatief algemene voorkomen vaak rekening gehouden te worden met aanwezigheid van de huismus.

De huismus broedt in losse kolonies van enkele tot tientallen nesten. Grotere kolonies hebben vaak een beter broedresultaat dan kleinere kolonies. Kolonies groter dan 25 broedparen hebben een positief broedsucces en zijn zelfvoorzienend. Ook gaan nakomelingen op zoek naar andere kolonies. Bij kolonies kleiner dan 10 broedparen is vaak een negatief broedsucces en zijn individuen uit andere kolonies nodig om de verliezen aan te vullen. Bij kolonies tussen de 10 en 25 broedparen wisselt het broedsucces.

De huismus is zeer honkvast en stelt een aantal voorwaarden aan een geschikt leefgebied:

- Nestplaats: allereerst dienen geschikte nestplaatsen voorhanden te zijn. Huismussen broeden vaak onder pannendaken met ronde dakpannen. Onder platte pannen is te weinig ruimte om te broeden. Andere geschikte kieren in bebouwing worden ook gebruikt. De nestplaatsen liggen meestal niet in de volle zon, aangezien dakpannen door de zon erg heet kunnen worden;
- Voedsel: binnen maximaal enkele honderden meters van de nestplaats dient voedsel aanwezig te zijn. Volwassen dieren eten zaden van grassen en onkruiden, insecten, bessen, bloemknoppen, maar ook al het voedsel wat de mens aanbiedt, zoals voedsel uit voedersilo's en etensresten. De voedselvoorziening moet het gehele jaar aanwezig zijn. In de broedperiode hebben de jongen eiwitrijk voedsel nodig, zoals bladluizen, muggen, vliegen en rupsen. Daarom moeten struiken, of andere vormen van groen aanwezig zijn waarin de huismussen dit voedsel voor hun jongen kunnen vinden;
- Water: huismussen hebben water nodig. Dit vinden ze op allerlei plekken, zoals in een dakgoot of een speciale drinkbak;
- Beschutting: huismussen zijn een makkelijke prooi voor roofdieren zoals sperwers. Binnen enkele meters van de voedselbronnen dient daarom beschutting aanwezig te zijn. Dit bestaat voornamelijk uit dichte, of groenblijvende struiken.

De huismus gebruikt zijn nest het gehele jaar door. Voornamelijk tijdens de broedperiode (april tot en met augustus) en tijdens vorstperiodes is de huismus erg afhankelijk van de broedplaats. Eventuele verstoringen aan het nest mogen daarom in ieder geval niet in deze periodes plaatsvinden.

## 4 Onderzoekmethodiek huismus

Het inventariseren van huismussen vindt plaats door zichtwaarnemingen. Door ongeveer een uur in een bepaald gebied te inventariseren wordt een goed beeld gekregen van de aan- of afwezigheid van huismussen in een gebied. Bij deze inventarisatie wordt gelet op locaties van nesten en het gedrag van de huismus (bijvoorbeeld foeraergedrag en vluchtgedrag). Aanwezigheid van huismusnesten kan op verschillende manieren worden aangetoond. Er mag uit worden gegaan van een huismusnest bij de volgende waarnemingen:

- 1 Waarneming van nest of nestbouw;
- 2 Bezoek van een huismus aan een potentiële nestplaats;
- 3 Transport van voedsel of ontlastingspakketjes;
- 4 Bedelende jongen in een nest;
- 5 Van 10 maart tot 20 juni een zingend mannetje;
- 6 Van 10 maart tot 20 juni aanwezigheid van een paartje;
- 7 Van 10 maart tot 20 juni baltsgedrag.

De laatste drie type waarnemingen zijn het makkelijkst te doen. Nadeel is wel dat de precieze nestlocatie dan nog niet geheel duidelijk is. Als het mogelijk is, dient gewacht te worden tot een huismus een potentiële nestplaats echt bezoekt (bijvoorbeeld in nestkast vliegen, of onder dakrand kruipen). De laatste drie type waarnemingen dienen onder de juiste onderzoeksomstandigheden uit te worden gevoerd. Droog, weinig wind, in de ochtend vanaf 1 à 2 uur na zonsopkomst op geluidsluwe momenten.

Om afwezigheid van de huismus met voldoende zekerheid vast te stellen, dienen twee inventarisatierondes in de periode van 1 april tot en met 15 mei te worden uitgevoerd met een tussenperiode van minimaal tien dagen (Soortenstandaard Huismus, 2014).

Tijdens het nader onderzoek naar de huismus is vooral aandacht besteed aan het noordoostelijke deel van het kantoorpand, aangezien dit de meest kansrijke plek is voor een nestplaats van de huismus. Het dak van dit deel van het kantoorpand biedt namelijk genoeg ruimte voor een huismus om onder te kruipen. Tevens staat in de tuin van de burens een haag waar de huismus beschutting kan vinden. Navolgende afbeeldingen geven de globale ligging van het plangebied weer en geven een impressie van de meest kansrijke plek voor een huismusnest.



*Oostelijke deel van het kantoorpand in het plangebied. Dit gedeelte van het kantoorpand betreft de meest kansrijke plek voor een huismusnest.*

## 5 Resultaten huismusonderzoek

### 5.1 Onderzoeksomstandigheden

Navolgende tabel geeft de onderzoeksomstandigheden weer van het huismusonderzoek. De onderzoeken zijn uitgevoerd onder geschikte weersomstandigheden in de periode 1 april tot 15 mei, met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen, zoals geadviseerd in de Soortenstandaard Huismus (RVO, 2014).

| Datum      | Tijd<br>(start) | Tijd<br>(eind) | Temperatuur<br>(°C) | Wind<br>(Bft) | Neerslag | Onderzoeks-<br>omstandigheden |
|------------|-----------------|----------------|---------------------|---------------|----------|-------------------------------|
| 20-04-2017 | 09:15 uur       | 10:30 uur      | 11                  | 1             | Geen     | Goed                          |
| 04-05-2017 | 08:45 uur       | 10:15 uur      | 10                  | 3             | Geen     | Goed                          |

### 5.2 Resultaten veldonderzoek

#### 5.2.1 *Eerste onderzoeksrunde*

De eerste onderzoeksrunde voor het huismusonderzoek vond plaats op 20 april onder goede weersomstandigheden. Tijdens dit onderzoek was de huismus in het plangebied afwezig en zijn tevens geen sporen van de huismus vastgesteld. Deze onderzoeksrunde gaf daarom geen aanwijzingen die duiden op een nest van de huismus in het plangebied. Daarnaast werd de buitenruimte van het plangebied niet door de huismus gebruikt ter beschutting of als foerageergebied.

#### 5.2.2 *Tweede onderzoeksrunde*

De tweede onderzoeksrunde voor het huismusonderzoek vond plaats in de ochtend van 4 mei, onder goede weersomstandigheden. Tijdens dit onderzoek was de huismus in het plangebied afwezig en zijn tevens geen sporen van de huismus vastgesteld. Deze onderzoeksrunde gaf daarom geen aanwijzingen die duiden op een nest van de huismus in het plangebied. Daarnaast werd de buitenruimte van het plangebied niet door de huismus gebruikt ter beschutting of als foerageergebied.

#### 5.2.3 *Aanwezigheid essentiële elementen*

De essentiële leefomgeving van de huismus bestaat uit een combinatie van een geschikte nestgelegenheid, voedsel, drinkwater en voldoende dekking in de vorm van stekelige of groenblijvende struiken. In het plangebied zijn geen essentiële functies van de huismus vastgesteld.

## **6 Conclusie en advies**

### **6.1 Conclusie**

In het plangebied op de Boomborglaan 7-9 te Hilversum is nader onderzoek verricht naar huismussen. In het plangebied zijn geen essentiële functies van huismussen vastgesteld. Aangezien in de periode van 1 april tot 15 mei twee inventarisatierondes zijn uitgevoerd, en tijdens beide rondes geen huismussen zijn waargenomen of essentiële functies van de huismus zijn vastgesteld, kan met voldoende zekerheid gesteld worden dat de huismus in het plangebied afwezig is. Het aanvragen van een onthefing Wet natuurbescherming is daarom voor de huismus niet noodzakelijk en het plan is daarmee -voor wat betreft de huismus- haalbaar in het licht van de Wet natuurbescherming. Wel dient te allen tijde rekening gehouden te worden met broedende vogels en de zorgplicht.

### **6.2 Advies**

#### **6.2.1 Broedperiode vogels en zorgplicht**

Er dient altijd rekening gehouden te worden met de zorgplicht en broedende vogels. Derhalve gelden hiervoor ook onderstaande twee voorwaarden:

- De zorgplicht is altijd van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden te verrichten buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen). Ook kan er gefaseerd worden gewerkt om dieren de kans te geven om te vluchten.
- Verder kunnen bij (de start van) werkzaamheden nesten worden aangetast. De verboden in de Wet natuurbescherming zorgen voor een goede bescherming van nesten van alle in het wild levende vogelsoorten tijdens het broedseizoen. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus, maar ook de nesten van broedende vogels buiten deze periode zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Wet natuurbescherming voor activiteiten die vogelnesten in hun broedseizoen zouden kunnen beschadigen. Wij adviseren dan ook werkzaamheden waarbij nesten beschadigd zouden kunnen worden, buiten het broedseizoen uit te voeren.

### **6.3 Vervolgstappen**

- Voor wat betreft de huismus zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

## **Bijlage 1: geraadpleegde literatuur**

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl). 2014. Soortenstandaard Huis-  
mus, *Passer domesticus*. Ministerie van Economische zaken - Rijksdienst voor On-  
dernemend Nederland, Team natuur, Den Haag.

SAB, 2017. Quick scan natuur Boomborglaan 7-9 te Hilversum. Projectnummer  
170210. SAB, Arnhem.

### Websites:

[www.rvo.nl](http://www.rvo.nl)

[www.rijksoverheid.nl](http://www.rijksoverheid.nl)

[www.wetten.nl](http://www.wetten.nl)

[www.telmee.nl](http://www.telmee.nl)